

Németh Zsolt

TUSNÁDI JUBILEUMRA

A mikor 20 évvel ezelőtt, 1989 decemberében egy kézdivásárhelyi házibuliban a MADISZ-os Török Sándorral és a BBC-nél dolgozó David Campanale barátommal elhatároztuk, hogy szervezünk egy kis tábor a magyar–román párbeszédéről a bálványosi campingben, akkor mindenre gondoltunk, csak arra nem, hogy ennek a rendezvénynek még 20 éves jubileuma is lesz. De lett. És nem is akármilyen. Egy 60 fős, jó hangulatú, ám szűk körű bálványosi táborozástól eljutottunk Tusnádfürdő „megszállásig”, ahol egy 5-7000 embert megmozgató, politikailag is releváns és nagy kulturális seregszemlévé vált a kezdeményezés. Hogy ez minek köszönhető? Nehéz lenne összefoglalni, illetve ha mégis egy mondatban kellene, talán azt tudnám mondani: van rá igény!

A magyarországi előadók és résztvevők motivációja 20 év alatt alig változott. Jól esik egy évben legalább egyszer eljönni Erdélybe. És akik eljönnek, ismerkednek, vitatkoznak, kikapcsolódnak. Nagyon sokak számára a tábor lett az első „erdélyi élmény”, ami gondolkodásukat és az erdélyi magyarsághoz való viszonyukat életre szólóan meghatározta. Erre a legszebb példa, amikor azt tapasztaljuk: a legtöbb egykori magyarországi táborozó mostanában ismét felbukkan, de immár férjjel vagy feleséggel, és gyerekestül. Hogy az erdélyi fiatalok miért árasztják el évről évre a tábor, annak megfjítésére nem én vagyok a legilletékesebb. De talán nem járok messze az igazságtól, ha okként megemlítem az anyaországi „levegőt”, a találkozások és beszélgetések lehetőségét, illetve a kulturális kínálat vonzalmát.

Mára a „Tusványos-folyamatnak” megkerülhetetlen politikai relevanciája van. A magyarországi és erdélyi polgári oldal meghatározó nemzetpolitikai eseménye, melyre odafigyelnek, és a sajtó munkatársainak köszönhetően évről évre figyelemmel kíséri mindkét ország közvéleménye. Tágabb értelemben elmondható, a „folyamat” nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a Fidesz és értelmiségi holdudvara magáévá tegye a nemzeti elkötelezettséget abban a politikai alternatívában, amit kínál. A határon túli magyarság ügyének felvállalása a polgári oldalon identitásképző tényező-

vé vált. Ez a politika Tuszványos nélkül nem valósult volna meg. Csak néhány célkitűzést említenék, ami sátraink alatt fogalmazódott meg: magyar–magyar csúcs (vagyis Magyar Állandó Értekezlet), státustörvény, határokon átívelő újraegyesítés az Európai Unióban, önkormányzatiság és autonómia, regionalizmus és összmagyar fejlesztési politika.

A tábor mindig hű nyomata annak, ki hogyan viszonyul a polgári politizáláshoz. Talán nem véletlen, hogy néha már-már megmosolyogtató mértékben, de évről évre visszatérő téma: ki jött el és ki mondta le a részvételt. Mi minden esetre nyitottak maradunk. Minden évben hívunk más magyarországi politikai erőket, minden évben igyekszünk terepet adni az erdélyi magyar–magyar vitáknak. Hol nagyobb sikerrel járunk, hol kevesebbel, de ha megnézzük az európai parlamenti választásokra összeállított erdélyi magyar összefogás listáját, büszkén megállapíthatjuk: az irány helyes. A tábornak kezdetektől van egy másik, nem titkolt politikai célja is: szeretnénk folyamatos fórumot adni a magyarországi és erdélyi magyar oldalnak egy folyamatos párbeszédre a román demokratikus értelmiségi és politikai elittel. És bizony itt is megállapítható: tekintettel a minden évben jelentős román előadói névsorra, bátran kimondhatjuk, hogy erre is nagy az igény. A folyamatos magyar–román párbeszéd a 20 év egyik legnagyobb vívmánya és értéke.

Eme rövid előszó végén nem maradhat el a köszönet. Modern világban élünk, ezért itt kell megköszönni minden olyan szponzornak a támogatását, aki lehetővé tette, hogy ez a kezdeményezés kinője magát az erdélyi magyar „Woodstock-ká”. Szintén köszönet illet minden egyes szervezőt, aki az elmúlt 20 évben munkájával hozzájárult a „folyamathoz”. Nem szabad elfelejtkezni a sajtó munkatársairól sem, akik lehetővé tették, hogy a tábor hírnevet szerezzen. És végezetül emlékezzünk meg azokról is, akik sajnos már nem lehetnek köztünk, de akik nélkül a Bálványosi-folyamat nem lenne az, amivé vált. Emlékezzünk meg az „igazi transzilván értelmiségiről”, Fábián Ernőről, egyik leghűségesebb román partnerünkről és barátunkról, Horia Rusu-ról, és végül, de nem utolsó sorban a tábor egyik atyjáról, a „magyarországi közigazgatás transzilván értelmiségijéről”, a státustörvény szellemi atyjáról, Lőrincz Csaba barátomról. Maradjon méltó a 20 éves Tuszványos az ő szellemi hagyatékukhoz!